

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av naturgasmarknadslagen och 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av naturgasmarknadslagen och 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (RP 104/2019 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Arto Rajala, arbets- och näringsministeriet
- lagstiftningsråd Virpi Koivu, justitieministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå
- specialsakkunnig Jussi Pääkkönen, Konkurrens- och konsumentverket
- direktör Antti Paananen, Energimyndigheten
- verkställande direktör Olli Sipilä, Gasgrid Finland Oy
- verkställande direktör Mika Paloranta, Suomen Kaasuenergia Oy
- ledande expert Kimmo Siira, Finsk Energiindustri rf
- verksamhetsledare Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- verksamhetsledare Kaija Savolainen, Finlands Egnahemsförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Suomen Kaasuyhdistys ry.

Inget yttrande av

- Konsumentförbundet – Konsumentförbundet rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att naturgasmarknadslagen och lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden ändras.

Betänkande EkUB 4/2020 rd

Syftet är att när naturgasmarknaden öppnas den 1 januari 2020 övergå till centraliserat informationsutbyte i de centrala processerna på detaljmarknaden för naturgas, bland annat leverantörsbyten samt flyttning och förmedling av mätuppgifter. Ett annat syfte är att övergå till centraliserad avräkning av naturgasbalanserna för distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare som är verksamma i distributionsnäten. Det ska inrättas en enhet för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln, en så kallad datahubb, för att betjäna detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare. Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren föreslås vara ansvarig för enheten. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare åläggs att sköta sina marknadsprocesser via enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln. Enheten kommer att ha lagfäst monopolställning i produktionen av tjänsterna. Därför krävs det att villkoren och prissättningen av tjänsterna fastställas innan tjänsterna införs. Energimyndigheten, som är nationell regleringsmyndighet, ska utöva tillsyn över enheten.

I naturgasmarknadslagen föreslås bestämmelser om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter i marknadsprocesserna för naturgashandeln och om behandling av uppgifter i marknadsprocesserna för naturgashandeln vid mätning av naturgasleveranser, genomförande av balansansvar, informationsutbyte inom naturgashandeln och övriga marknadsprocesser för naturgashandeln som har samband med dem, likaså vid balansavräkning. Dessutom föreslås bestämmelser som ger enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln och naturgasföretagen en rättslig grund för att behandla personuppgifter, när de sköter sina lagstadgade uppgifter och skyldigheter.

De ändringar i naturgasmarknadslagen och i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden som gäller centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln avses träda i kraft så snart som möjligt. Målet är att ändringarna ska träda i kraft så snart som möjligt efter det att naturgasmarknaden öppnas för konkurrens den 1 januari 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och utgångspunkter

Förslaget hänger samman med att naturgasmarknaden öppnades för konkurrens den 1 januari 2020. EU:s lagstiftning om den inre marknaden för naturgas (direktiv 2009/73/EG om den inre marknaden för naturgas samt förordning (EG) nr 715/2009 avseende naturgasöverföringsnäten och den delegerade lagstiftning som grundar sig på den) kräver att naturgasmarknaden baserar sig på konkurrensutsatta naturgasleveranser. Den nya naturgasmarknadslagen 587/2017 innehåller grundläggande bestämmelser om öppnande av marknaden.

Proposition innehåller kompletterande bestämmelser om det centraliserade informationsutbytet och marknadsprocesserna på detaljmarknaden för gas. Den föreslagna regleringsmodellen baserar sig på den tidigare lagstiftning om elmarknaden som godkändes 2018 och som gäller så kallad elektronisk datahubb. Ekonomiutskottet behandlade frågan i sitt betänkande EkUB 21/2018 rd — RP 144/2018 rd. Jämfört med regleringen av elmarknaden är det centraliserade systemet för informationsutbyte på gasmarknaden mer inskränkt vad gäller både funktionalitet och betydelse. Slutförbrukarna har nämligen ingen kundportal till datahubben och användarna på gasmarknaden

Betänkande EkUB 4/2020 rd

utgör bara en bråkdel i jämförelse med antalet användare på elmarknaden. Följaktligen innehåller den föreslagna lagen färre bestämmelser än elmarknadslagen.

Utskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och preciserande ändringar.

System för utredning av naturgasleveranser

Utredningar om naturgasleveranser bildar ett samordnat system där parterna, det vill säga producenter, leverantörer, nätinnehavare och slutförbrukare, måste agera utifrån formbundna förfaranden för att marknaden över huvud taget ska kunna fungera utifrån konkurrensutsatta leveranser.

Viktiga aktörer på detaljmarknaden för naturgas är distributionsnätsinnehavare, detaljförsäljare och slutförbrukare. Distributionsnätsinnehavarna svarar för överföringen av naturgas i sitt distributionsnät, alltså för att distribuera naturgas och mäta förbrukningen. Detaljförsäljarna i sin tur upphandlar naturgas för de slutförbrukare som är anslutna till distributionsnäten. Den gas som detaljförsäljaren levererar till slutförbrukaren är i själva verket en kombination av flera olika naturgasprodukter som försäljaren har köpt upp på flera olika marknader. Distributionsnätsinnehavaren lämna uppgifter om kundens förbrukning till detaljförsäljaren för att detaljförsäljaren ska kunna fakturera sin kund för rätt mängd naturgas och själv köpa upp motsvarande mängd. Nätinnehavaren är skyldig att samtidigt också tillhandahålla kunden samma uppgifter.

Enligt 29 § i naturgasmarknadslagen ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren svara för att naturgassystemet är tekniskt funktionsdugligt och driftsäkert. Vidare ska överföringsnätsinnehavaren ha hand om de uppgifter inom ramen för balansansvaret för naturgassystemet, balansavräkningen i naturgassystemet, tillhandahållandet av en handelsplats för naturgashandel och det centraliserade informationsutbytet (*systemansvar*). Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren svarar enligt den föreslagna 32 b § i naturgassystemet för att ordna det centraliserade informationsutbyte och den centraliserade informationshantering som marknadsprocesserna för den naturgashandel som bedrivs i distributionsnäten kräver och för att utföra balansavräkning i distributionsnäten (*centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln*).

I den föreslagna modellen är Gasgrid Finland Oy systemansvarig överföringsnätsinnehavare och ansvarar för enheten för centraliserat informationsutbyte. Ekonomiutskottet instämmer i bedömningen att det centraliserade informationsutbytet och den centraliserade informationshanteringen plus balansavräkningen är uppgifter som lämpar sig väl för den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

Den finska detaljmarknaden för naturgas är överlag liten. Det föreslagna informationsutbytet mellan distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare kommer att innefatta knappa 7 000 driftställen. För närvarande finns det cirka 24 distributionsnätsinnehavare och minutförsäljare på detaljmarknaden. Ekonomiutskottet anser det motiverat att ordna verksamheten så som regeringen föreslår, det vill säga centraliserad balansavräkning och centraliserat informationsutbyte är det mest kostnadseffektiva sättet att ordna marknadsprocesserna. Centraliserat informationsutbyte ger också konsumenterna bättre möjligheter att konkurrensutsätta gasleverantörer och modellen anses inbegripa bättre dataskydd än en decentraliserad modell. Vid centraliserat informationsut-

Betänkande EkUB 4/2020 rd

byte är det ändå viktigt att se till att modellen inte möjliggör den typen av informationsutbyte mellan konkurrerande företag som kan leda till samordnat konkurrensbeteende.

För konkurrens, fungerande marknad och miljömål är det dessutom viktigt att systemet är öppet och ger andra gasprodukter än naturgas, i synnerhet biogas, tillträde till systemet. Det centraliserade informationsutbytet gäller bara anläggningar som är anslutna till nätet. Enligt ekonomiutskottet är det viktigt att i fortsättningen också utveckla mekanismen med ursprungsgarantier för exempelvis off-grid-biogas. I kommande lagstiftningsreformer bör det dessutom säkerställas att systemet är förenligt med utvecklingen av regleringen i EU, i synnerhet med direktivet om förnybar energi (förnybartdirektivet, Red II).

Enligt 33 § i den föreslagna naturgasmarknadslagen får avgifterna för centraliserat informationsutbyte täcka skäliga kostnader den systemansvariga överföringsnätinnehavaren har för uppgifterna och inbegripa en skälig vinst. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna om prissättning av liknande systemtjänster inom elhandeln. Regleringen hänger samman med EU:s regler om statligt stöd och EU-domstolens anknytande rättspraxis. Ekonomiutskottet anser det motiverat att följa etablerad regleringspraxis i det här fallet. Det är viktigt att följa hur kostnadsnivån i systemet utvecklas och säkerställa att kostnaderna för informationsutbytet är skäliga. Energimyndigheten ska dessutom ha befogenhet att fastställa villkoren för tjänsterna och metoderna för prissättning av tjänsterna innan de införs.

Det vore visserligen önskvärt att också konsumenterna får direkt tillgång till tjänsterna inom centraliserat informationsutbyte. Men det har i nuläget inte ansetts ändamålsenligt med tanke på marknadens ringa storlek och systemets kostnadseffektivitet. I fortsättningen ska fler driftställen ha fjärravläsning av förbrukningen, men i dagsläget vore det dyrt att installera gasmätare med fjärravläsning för varje hushåll. Det beror på att det i Finland finns bara omkring 23 200 kunder som använder naturgas. Värdet av gasen är litet i förhållande till kostnaderna för installation och köp av gasmätare, eftersom de är betydligt större än för elmätare. I detta sammanhang vill ekonomiutskottet påpeka att systemet i ett konsumentperspektiv kommer att spela en mindre roll eftersom merparten av de hushållskunder som använder naturgas inte har mätning per driftställe.

Dataskyddsbestämmelser

De uppgifter som enligt proposition kommer att behandlas ingår i marknadsprocesserna på detaljmarknaden för naturgas. Också i ekonomiutskottets bedömning står bestämmelserna om dataskydd och behandling av personuppgifter i fokus.

Den information som behandlas i marknadsprocesserna kan vara uppgifter som ska betraktas som företagshemligheter, sekretessbelagda uppgifter om säkerheten i samhället, personuppgifter eller uppgifter som inte hör till dessa kategorier. Uppgifter om enskilda personers uppmätta gasförbrukning betraktas som personuppgifter. Behandlingen av dem ska därför ske enligt det regelverk som fastställs i EU:s dataskyddsförordning. Samtidigt är inte all information som behandlas i marknadsprocessen personuppgifter. Regeringen anser dock inte att det behövs specifika förfaranden och mekanismer för behandlingen av olika typer av uppgifter, utan all information ska behandlas på samma sätt så att den uppfyller kraven på behandling av personuppgifter.

Betänkande EkUB 4/2020 rd

En viktig fråga i propositionen är hur de föreslagna bestämmelserna förhåller sig till EU:s dataskyddsförordning. Uppgifterna kommer att behandlas i överensstämmelse med dataskyddsförordningen, men med hänsyn till den föreslagna nationella anpassningen. Även om den allmänna dataskyddsförordningen är direkt tillämplig rätt behövs det preciserande nationella bestämmelser, eftersom förordningen i sig inte är ett tillräckligt exakt regelverk vad beträffar organisationen av marknadsprocesserna på naturgasmarknaden. Den nationella regleringen måste genomföras inom ramen för det nationella spelrum som förordningen medger.

För att behandlingen av personuppgifter ska vara förenlig med lag krävs det att behandlingen har en rättslig grund enligt den allmänna dataskyddsförordningen. De viktigaste bestämmelserna om rättsliga grunder finns i artikel 6 i förordningen. Nationell lagstiftning som kompletterar dataskyddsförordningen får införas, om behandlingen av personuppgifter baserar sig på artikel 6.1 c eller e, det vill säga om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

Ekonomiutskottet anser det befogat att propositionen utgår från att de uppgifter och skyldigheter enligt naturgasmarknadslagen som åläggs företagen som ett led i utredningen av naturgasleveranser utgör en lagstadgad skyldighet enligt artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, som i sin tur utgör en rättslig grund för behandling av uppgifterna. Det utesluter å andra sidan inte att en del företag kan ha andra grunder för behandlingen av uppgifter, exempelvis samtycke eller kundavtal.

Följaktligen kan det i naturgasmarknadslagen föreskrivas om den anpassning av tillämpningen som avses i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen. Avsikten med anpassningen är emellertid inte heller att undanta personuppgifter som avses i lagen från tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen, utan dataskyddsförordningen ska tillämpas på alla andra delar än på de anpassade bestämmelserna.

Ekonomiutskottet håller med regeringen om att de föreslagna bestämmelserna explicit handlar om den anpassade tillämpning som dataskyddsförordningen tillåter av förordningen och att förslagen i propositionen håller sig inom det regleringsutrymme som förordningen medger. Utgångspunkten bör överlag vara att dataskyddsförordningen i sig ger tillräckligt starkt dataskydd och att man ska vara restriktiv med att ta till speciallagstiftning för att reglera dataskyddet. Behovet av de föreslagna bestämmelserna bedöms ingående i motiveringen till propositionen, och enligt uppgifter till ekonomiutskottet finns det tydliga grunder för regleringen. I behandlingen av ärendet har det emellertid visat sig att regleringen behöver preciseras på vissa ställen på det sätt som anges i detaljmotiveringen.

Vid utfrågningen av sakkunniga ställdes dessutom frågan om propositionen borde innehålla en sådan konsekvensbedömning av dataskyddet som avses i artikel 35 i dataskyddsförordningen. Även om artikel 35.10 i dataskyddsförordningen tillåter en sådan bedömning som ett led i lagstiftningsprocessen, utgår förordningen i första hand från den personuppgiftsansvariges konsekvensbedömning. Det är också syftet med de föreslagna bestämmelserna. Ekonomiutskottet betonar att det är den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren som ska göra den konsekvensbedömning av systemet för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln som anges i dataskyddsförordningen.

Betänkande EkUB 4/2020 rd

I utfrågningen av sakkunniga uppmärksammades också sambandet mellan 34 a, 32 a och 32 b § i lagförslag 1 och förpliktelserna angående säkerhetsnivå i artiklarna 25 och 32 i den allmänna dataskyddsförordningen. Bedömningen var att dataskyddsförordningen i det hänseendet inte innefattar något nationellt spelrum. Ekonomiutskottet anser det dock vara utrett att avsikten med 34 a, 32 a och 32 b § inte är att införa nationell reglering för att anpassa tillämpningen av artiklarna 25 och 32 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Ekonomiutskottet anser att 34 a § handlar om riskhantering inom ramen för de kommunikationsnät och informationssystem som överföringsnätinnehavaren använder och som ska vägas in i riskhanteringen. Här måste bland annat systemsäkerheten och hanteringen av hot mot och störningar i dataskyddet beaktas. Det är således delvis fråga om en annan typ av bestämmelse som i större utsträckning anknyter till *riskhanteringen av systemen* än artiklarna 25 och 32 i dataskyddsförordningen. Ekonomiutskottet understryker att dataskyddsförordningen måste följas i fråga om *behandlingen av personuppgifter* när 34 a § tillämpas. Vad beträffar 32 a och 32 b § är det inte meningen att med den i bestämmelserna nämnda adekvata informationssäkerhetsnivå i behandlingen av personuppgifter avvika från den nivå som fastställs i den allmänna dataskyddsförordningen, understryker utskottet.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av naturgasmarknadslagen

8 §. Naturgasnätstillstånd för systemansvariga överföringsnätinnehavare. Ekonomiutskottet anser att bestämmelsen behöver preciseras för att den inte ska kräva att centraliserade informationsutbytestjänster ordnas i form av en separat verksamhetsenhet. Det räcker med att verksamheten bokföringsmässigt särredovisas i relation till annan affärsverksamhet på det sätt som föreskrivs i 13 kap. Det gäller dock att alltid ordna verksamheten med hänsyn till kraven på adekvat behandling av de uppgifter som enheten innehar och kraven på dataskydd.

32 b §. Centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln. Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelsen om ansvar för behandlingen av personuppgifter preciseras i 4 mom. Syftet med bestämmelsen är att *den systemansvariga överföringsnätinnehavaren* ska vara personuppgiftsansvarig och svara för de skyldigheter som hör till den personuppgiftsansvarige också när produktionen av centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln har lagts ut på ett dotterbolag eller en enhet som producerar centraliserade tjänster för elhandeln.

58 a §. Skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln. Syftet med den andra meningen i 2 mom. är att precisera och förtydliga ansvaret för att rätta inexacta och felaktiga uppgifter för de verksamhetsutövare som deltar i det centraliserade informationsutbytet inom naturgashandeln. Den information som behandlas i det centraliserade systemet kommer alltid från detaljförsäljarna och nätinnehavarna. Följaktligen måste lagen föreskriva om deras skyldighet att se till att de uppgifter som de ansvarar för och lämnar till enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln är exakta och korrekta och att omedelbart rätta felaktiga uppgifter som de lämnat. Utskottet föreslår att paragrafen preciseras. Begreppen i bestämmelsen samordnas med artiklarna 5 och 16 i dataskyddsförordningen. Bestämmelsen ska

Betänkande EkUB 4/2020 rd

därför föreskriva om en skyldighet att se till att uppgifterna är *korrekta* och felfria och att felaktiga uppgifter *rättas* (den finska lagtexten ändras till ”epätarkka tai virheellinen” i enlighet med den finska versionen av förordningen). Vad gäller behandling av personuppgifter genomförs bestämmelsen inom ramen för det nationella spelrum som artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen tillåter. Detaljförsäljarna, distributionsnätsinnehavarna och enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln behandlar personuppgifter i de fall som avses i paragrafen utifrån de rättsliga grunderna i naturgasmarknadslagen. Utöver den preciserande bestämmelsen i paragrafen är artikel 5.1 d om korrekta uppgifter och artikel 16 om rätt till rättelse i dataskyddsförordningen direkt förpliktande för detaljförsäljare, distributionsnätsinnehavare och den personuppgiftsansvarige som ansvarar för de centraliserade informationsutbytestjänsterna inom naturgashandeln.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 104/2019 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 104/2019 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i naturgasmarknadslagen (587/2017) 31 § 3 mom.,
ändras 8 § 2 och 4 mom., 17 § 1 och 4 mom., 33 §, 34 a § 1 och 2 mom. och 41 § 2 mom., av
dem 34 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 288/2018, och
fogas till 3 § en ny 15 a-punkt samt till lagen nya 32 a, 32 b, 40 a och 58 a—58 c § som följer:

Betänkande EkUB 4/2020 rd

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

15 a) *enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln* en verksamhetsenhet eller ett företag, som sköter uppgifter som hör till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln,

8 §

Naturgasnätstillstånd för systemansvariga överföringsnätinnehavare

Den som förordnas till systemansvarig överföringsnätinnehavare ska utöver kraven enligt 6 och 7 § innan tillstånd beviljas visa att denna har ordnat

1) de uppgifter som hänför sig till naturgassystemets balanseringstjänster, naturgassystemets balansavräkning och upprätthållande av en handelsplats för naturgashandel så att de sköts av en separat verksamhetsenhet eller ett helägt dotterbolag,

2) de uppgifter som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln så att de sköts ~~av~~ via en separat ~~verksamhetsenhet~~ affärsverksamhet som särredovisas enligt vad som föreskrivs i 13 kap.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren får med Energimyndighetens tillstånd anförtro ett eller flera intressebolag som den systemansvariga överföringsnätinnehavaren äger tillsammans med överföringsnätinnehavare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet funktioner som avses i 2 mom. 1 punkten. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren får anförtro ett helägt dotterbolag eller en verksamhetsutövare som utför motsvarande uppgifter inom elhandeln i Finland de i 2 mom. 2 punkten avsedda uppgifterna som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln, om Energimyndigheten beviljar tillstånd till det. På tillståndsbeslutet tillämpas bestämmelserna i 5 § om beviljande av naturgasnätstillstånd och bestämmelserna i 3 mom. i denna paragraf om de villkor som i naturgasnätstillståndet ställs på systemansvariga överföringsnätinnehavare. På dotterbolag och verksamhetsutövare som utför uppgifter som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln tillämpas det som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, föreskrivs om personuppgiftsbiträden.

Betänkande EkUB 4/2020 rd

17 §

Nätinnehavarens uppgifter vid mätningen av naturgasleveranser

Nätinnehavaren ska ordna den mätning av naturgasleveranser i sitt naturgasnät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och anmälandet av dem till parterna på naturgasmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid balansavräkningen och faktureringen ska lämnas per driftställe, per inmatningspunkt eller per mätning.

Närmare bestämmelser om mätning av naturgasleveranser i naturgasnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla

- 1) installering av mätapparatur på driftställen, lagringsanläggningar och anläggningar som matar in gas i naturgasnätet,
- 2) mätning av kvaliteten på gasen,
- 3) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,
- 4) avläsning av mätapparatur,
- 5) tillhandahållande av mätuppgifter för att de ska kunna användas av parterna på naturgasmarknaden,
- 6) tidsfördelning i fråga om mättjänster.

32 a §

Utveckling av det informationsutbyte som krävs för naturgashandeln och balansavräkningen

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren har till uppgift att i naturgassystemet utveckla det informationsutbyte som krävs för naturgashandeln och balansavräkningen. Utvecklingsverksamheten ska främja det informationsutbyte som krävs för naturgashandeln och balansavräkningen så att utbytet är effektivt och så att det är jämlikt och icke-diskriminerande med avseende på naturgasmarknadsparterna och nätinnehavarna, samt främja en adekvat informations-säkerhetsnivå vid informationsutbytet. Inom utvecklingsverksamheten ska samarbete bedrivas med andra naturgasföretag.

Utvecklingen av informationsutbytet enligt 1 mom. omfattar åtminstone

- 1) utvecklande av procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbytet och deltagande i internationellt utvecklingsarbete i anknytning till dem,
- 2) främjande av kompatibiliteten hos de informationssystem som naturgasföretagen använder för informationsutbytet och främjande av ett korrekt informationsutbyte,
- 3) framläggande av förslag för arbets- och näringsministeriet om ändring av de procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbytet,
- 4) informering, utbildning och rådgivning som hänför sig till informationsutbytet.

32 b §

Centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren svarar i naturgassystemet för ordandet av det centraliserade informationsutbyte och den centraliserade informationshantering som mark-

Betänkande EkUB 4/2020 rd

nadsprocesserna för den naturgashandel som bedrivs i distributionsnäten förutsätter samt för balansavräkningen i distributionsnäten (*centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln*). De centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln omfattar

1) förvaltning av sådana uppgifter om driftställen som gäller driftställen och gasinmatningspunkter i distributionsnäten,

2) ordnande av det informationsutbyte som avtalsprocesserna för detaljförsäljningen förutsätter vid de driftställen i distributionsnäten som avläses dagligen,

3) ordnande av informationsutbytet i fråga om de mätuppgifter som utgör grunden för faktureringen och balansavräkningen vid de driftställen och gasinmatningspunkter i distributionsnäten som avläses dagligen,

4) balansavräkning för naturgashandeln i distributionsnäten och ordnande av informationsutbytet i samband med balansavräkningen,

5) bevarande av de uppgifter som gäller tjänsterna enligt 1—4 punkten.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster enligt 1 mom. samt de system som krävs för skötseln av dem och gränssnitten till systemen hos andra naturgasföretag så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lättanvända, så att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och så att förutsättningarna för en effektivt fungerande detaljmarknad för naturgas kan tryggas.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska tillhandahålla detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt samt se till att informationssäkerheten för de personuppgifter och företagshemligheter som behandlas i dess informationssystem samt för sådana uppgifter som är känsliga med hänsyn till beredskapen för undantagsförhållanden och befolkningsskyddet samt skyddsarrangemangen för informations- och kommunikationssystemen har ordnats på tillbörligt sätt.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ~~Enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln~~ är personuppgiftsansvarig enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen i de uppdrag som hör till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln.

33 §

Avgifter för den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens informationsutbytestjänster

De uppgifter som avses i 32 a och 32 b § finansieras med separata avgifter som den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren har rätt att ta ut hos dem som använder överföringsnätstjänsten, balanstjänsten eller centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln. Avgifterna får täcka de skäliga kostnader som skötseln av uppgifterna orsakat den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och en skälig vinst. Grunderna för bestämmande av avgifterna ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

De serviceavgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln tar ut ska basera sig på de tjänster som användarna utnyttjar. Avgifterna får inte basera sig på marknadsvärdet för de uppgifter som enheten samlar in med stöd av 32 b §.

Uppgifter om avgifterna och grunderna för hur de bestäms ska publiceras.

Betänkande EkUB 4/2020 rd

34 a §

Överföringsnätinnehavares skyldighet att sörja för riskhanteringen i fråga om kommunikationsnät och informationssystem samt anmälan om störning i informationssäkerheten

Överföringsnätinnehavaren ska sörja för riskhanteringen i fråga om de kommunikationsnät och informationssystem som denne använder. Vid riskhanteringen ska hänsyn tas till

- 1) systemens och utrymmenas säkerhet,
- 2) hanteringen av hot mot informationssäkerheten och av störningar,
- 3) kontinuitetshantering av affärsverksamhet,
- 4) riskuppföljning samt granskning och testning av systemen,
- 5) tillämpning av eventuella internationella standarder.

Överföringsnätinnehavaren ska utan dröjsmål göra en anmälan till Energimyndigheten, om de informationssystem som överföringsnätinnehavaren använder för produktion av tjänster drabbas av betydande störningar och om tjänsterna utsätts för eller hotas av betydande kränkningar av informationssäkerheten eller av andra incidenter som gör att tjänsterna inte fungerar eller som väsentligen stör dem.

40 a §

Personuppgiftsansvarig

Distributionsnätinnehavaren är personuppgiftsansvarig enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen när den utför sådana uppgifter eller fullgör sådana skyldigheter enligt denna lag som hänför sig till marknadsprocesserna för naturgashandeln, genomförandet av balansansvaret samt balansavräkningen.

41 §

Specialbestämmelser som gäller slutna distributionsnät

Bestämmelserna i 26 § 1 mom. om publicering av försäljningsvillkor för nättjänster och i 26 § 2 mom. om hur de ska anmälas till Energimyndigheten samt bestämmelserna i 58 a § om skyldigheten att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln tillämpas på innehavare av slutna distributionsnät endast om Energimyndigheten har fastställt villkor och metoder för innehavare av slutna distributionsnät i enlighet med 11 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

58 a §

Skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln

Detaljförsäljare och distributionsnätinnehavare ska anlita centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln och se till att deras informationssystem och system för informations-

Betänkande EkUB 4/2020 rd

överföring är kompatibla med de informationssystem som används av enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln. Detaljförsäljare och distributionsnätinnehavare ska sörja för att de uppgifter som dessa ansvarar för och lämnar till enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln är **korrekta och** felfria samt för att de felaktiga uppgifter som de lämnat ~~korrigeras~~ **rättas** utan dröjsmål.

58 b §

Bevarande av information i samband med marknadsprocesserna för naturgashandeln

Naturgasföretag ska bevara de uppgifter som företagen fått vid utförande av de uppdrag eller fullgörande av de skyldigheter som föreskrivs i denna lag och som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln, marknadsprocesserna för naturgashandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen i sex års tid från utgången av det kalenderår som uppgiften hänför sig till. Personuppgifterna ska avföras ur naturgasföretagets register när den ovannämnda tiden har löpt ut, om det inte finns någon annan rättslig grund för behandling av dem därefter.

58 c §

Utlämnande av uppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren

Ett naturgasföretag ska ha slutförbrukarens uttryckliga samtycke till att till någon annan utlämna sådana mät- och förbrukningsuppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren och gäller slutförbrukarens naturgasförbrukning eller andra uppgifter som slutförbrukaren behöver för byte av naturgasleverantör, om naturgasföretaget erhållit uppgifterna i fråga vid utförandet av uppdrag eller fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln, marknadsprocesserna för naturgashandeln, genomförandet av balansansvar eller balansavräkningen. Uppgifterna får dock lämnas ut utan slutförbrukarens samtycke, om

1) utlämnandet behövs för att den som lämnar ut uppgifterna ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt denna lag eller någon annan lag,

2) utlämnandet behövs för att mottagarens rätt till information enligt denna lag eller någon annan lag ska kunna tillgodoses,

3) utlämnandet behövs för fullföljande av ett avtal mellan naturgasföretaget och slutförbrukaren, skötsel av en avtalsbaserad kundrelation mellan naturgasföretaget och slutförbrukaren eller för fullgörande av en i denna eller någon annan lag angiven skyldighet som har samband med en kundrelation mellan naturgasföretaget och slutförbrukaren,

4) det gäller utlämnande av uppgifter om avbrott i överföringen, distributionen eller leveransen av naturgas och utlämnandet behövs för att en byggnad eller en del av den eller den egendom som finns i byggnaden ska kunna skyddas mot skada som orsakas av avbrottet eller för att en sådan skada ska kunna utredas, och mottagaren av de uppgifter som lämnas ut är ägare till eller innehavare av byggnaden eller delen av byggnaden eller part i ett anslutningsavtal som gäller byggnaden,

Betänkande EkUB 4/2020 rd

5) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln som lämnar ut uppgifter till Statistikcentralen och utlämnandet behövs för att Statistikcentralen ska kunna utföra sina uppgifter enligt lag,

6) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln som lämnar ut uppgifterna och utlämnandet behövs för allmän vetenskaplig forskning kring energimarknaden eller energianvändning, eller för myndighetsutredning som tjänar allmänt beslutsfattande angående energimarknaden eller energianvändningen.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln får inte i en i 1 mom. 6 punkten avsedd situation lämna ut sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren och dennes avtalspart kan identifieras direkt. I en sådan situation får enheten dock ge rätt att använda sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren kan identifieras indirekt. Uppgifter som lämnats ut eller som någon fått användningsrätt till får inte vidareutlämnas, om inte enheten för centraliserat informationsutbyte inom naturgashandeln ger sitt tillstånd till detta.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 10 § 1 mom. 7 punkten och 16 § 1 mom. 2 punkten, sådana de lyder, 10 § 1 mom. 7 punkten i lag 109/2019 och 16 § 1 mom. 2 punkten i lag 589/2017, samt

fogas till 10 § 1 mom. en ny 8 punkt som följer:

10§

Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten

Energimyndigheten ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nätinnehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iaktta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:

Betänkande EkUB 4/2020 rd

7) den systemansvariga stamnätsinnehavarens villkor för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning och för bestämmande av de avgifter som tas ut för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln,

8) den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens villkor för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för naturgashandel och balansavräkning och för bestämmande av de avgifter som tas ut för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för naturgashandeln.

— — — — —

16§

Påföljdsavgift

En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet

— — — — —

2) bryter mot eller underlåter att iaktta någon av följande bestämmelser i naturgasmarknadslagen:

a) bestämmelsen i 14 § om skyldighet att utveckla nätet, om det är fråga om ett sådant väsentligt eller långvarigt brott mot eller en sådan väsentlig eller långvarig försummelse av en skyldighet, som Energimyndigheten genom ett beslut med stöd av 9 § har ålagt näringsidkaren att rätta till, om näringsidkaren har underlåtit att iaktta beslutet,

b) bestämmelserna i 13, 15—17, 20—23 eller 25 § om ordnande av tillträde till nätet och nätjänster eller prissättningen av nättjänsterna,

c) bestämmelserna i 29, 31, 32, 32 b eller 35 § om överföringsnätsinnehavarens uppgifter eller om skyldigheter i anslutning till dem,

d) bestämmelserna i 39 eller 46 § om distributionsnätsinnehavarens eller detaljförsäljarens fakturering,

e) bestämmelserna i 42 eller 44 § om leveransskyldighet eller skyldigheter i anslutning till den,

f) bestämmelserna i 43 § om bevarande av avtalsuppgifter,

g) bestämmelserna i 49 eller 53 § om utseende av innehavare av behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas eller lagringsanläggningar och om anmälan om inledande av verksamhet,

h) bestämmelserna i 50 eller 51 § respektive 54 eller 55 § om systemet för tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas respektive lagringsanläggningar eller lagring av gas i rörledning, om ordnande av tillträde till anläggningar eller om prissättningen av tjänster,

i) bestämmelserna i 56 § om oberoende för innehavare av lagringsanläggningar,

j) bestämmelserna i 57 eller 58 § om balansansvar eller anmälningsskyldighet för parterna på naturgasmarknaden eller nätinnehavarna,

k) bestämmelserna i 58 a § om skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för naturgashandeln,

l) bestämmelserna i 59 § om sekretess och förbud mot utnyttjande, förutsatt att näringsidkaren är en juridisk person, eller

m) bestämmelserna i 60—63 eller 65 § om särredovisning av verksamheter,

— — — — —

Betänkande EkUB 4/2020 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 24.3.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juhana Vartiainen saml
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Maria Guzenina sd
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Sakari Puisto saf
medlem Minna Reijonen saf
medlem Joakim Strand sv
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.